

Главният прокурор Сотир Цацаров представи професионалната позиция на България за създаването на Европейска прокуратура

16 януари 2014

За създаване на Европейска финансова прокуратура, съставена от европейски прокурор и делегирани прокурори в страните - членки на Европейския съюз (ЕС) се обяви главният прокурор Сотир Цацаров при участието си в международна конференция на тема: „Европейска прокуратура и защита на финансовите интереси на Европейския съюз“. Конференцията е организирана от главния прокурор на провинция Бавария д-р Кристоф Щрьотц и се провежда в Мюнхен, Германия, в периода 15 – 17.01.2014 г.

Събитието се провежда на най-високо професионално ниво и в него участват главните прокурори на Франция, Испания, Великобритания, Чехия, представители на Министерство на правосъдието на Австрия и Германия, представители на ОЛАФ.

„Първата стъпка за създаването на Европейската финансова прокуратура като структура не е първата, а втората стъпка в посоката на защита на общия европейски бюджет. Първата е дефинирането на съставите на престъпленията, представляващи посегателства спрямо финансовите интереси на Европейския съюз, по еднакъв начин във всички държави-членки“, посочи още българският главен прокурор.

Представяме пълния текст на изказването на г-н Сотир Цацаров:

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

ДАМИ И ГОСПОДА,

Позволете ми на първо място да отправя думи на благодарност към нашите домакини от Баварската прокуратура и лично към главния прокурор д-р Кристоф Щрьотц за организацията на настоящата конференция. Темата за защитата на финансовите интереси на Европейския съюз и създаването на Европейска прокуратура е особено важна за всички нас. Тя е още по-актуална след 17.07.2013 г., когато Комисията представи своя пакет от законодателни мерки – предложения за регламенти в тази насока. Така дискусиата ни вчера и днес е естествено продължение на множество двустранни разговори и общи професионални обсъждания относно структурата, начина на работа и правомощията на бъдещата Европейска прокуратура.

Ще се опитам да изложа пред вас позицията на Прокуратурата на Република България по тези въпроси. Преди това, позволете ми да дам един пример от практиката, добре познат на колегите ни в Мюнхен. Без да отегчавам аудиторията с имена, дати и цифри, ще посоча, че предмет на разследване в България и Германия /по-точно в провинция

Бавария/ е била крупна злоупотреба със средства от общия европейски бюджет, получени по т. нар. програма САПАРД. Касае се за документни измами и пране на пари в общ размер на близо 7 000 000 евро, осъществени в съучастие от български и немски граждани. Българските граждани са подсъдими по наказателни производства у нас и на първа инстанция са признати от съда за виновни и осъдени на различни срокове лишаване от свобода. На втора инстанция обаче те са оправдани по обвинението за изпиране на пари, а присъдата, касаеща документни измами е отменена и делото е върнато на прокуратурата за доразследване. Делото е внесено от специализираната прокуратура в съда през месец декември 2013 г., а по оправдателната присъда /касаеща изпирането на пари/ се очаква решението на Върховния касационен съд.

В същото време тук, в Мюнхен, във връзка със същия случай разследването е приключило със споразумение и подсъдимите немски граждани са признати за виновни. Зная, че този пример не е повод за гордост за българската съдебна система, но именно той е най-добрата илюстрация на разбирането ни за безусловната необходимост от създаване на Европейска прокуратура, като единен „федерален инструмент” за ефективна защита на „федералния бюджет” на Съюза. Съзнателно използвам не терминологията от Съобщението на Комисията от 17.07.2013 г., а от публикуваното на същата дата Съобщение до медиите по същия повод.

И така, какво е становището ни по основните въпроси, които дискутираме заедно?

На първо място – по необходимостта от създаване на Европейска прокуратура.

Мисля, че заедно с краткото описание на това, което в България наричат Делото „САПАРД”, изразих и позицията на пълна подкрепа на предложенията за регламенти от 17.07.2013 г. Разбира се, моята и на колегите ми подкрепа има изцяло професионален характер и се основава на опита ни в практическата прокурорска работа. Ясно е, че позициите, които сега изразяваме, не са позициите на правителствата ни в хода на предстоящата законодателна процедура в Европейския съвет и в парламента. Но в същото време именно професионалната позиция е добра основа за формиране на националната политическа позиция по приложението на чл. 86 от ДФЕС.

На второ място - по начина на създаване на бъдещата Европейска прокуратура.

Цитирания чл. 86. пар. 1. от ДФЕС предвижда два механизма: действие на Съвета с единодушие след одобрение /съгласие/ от Европейския парламент или процедура на т. нар. „засилено сътрудничество”, при съгласие от най-малко 9 държави-членки. Очевидно е, че началото ще се постави именно по пътя на засиленото сътрудничество. Не мисля, че това следва да се разглежда като проблем. Напротив, всяка държава-членка има право на свое виждане и така на свой подход по този въпрос. Всъщност, дори при обсъжданията на тази конференция има различни становища от чисто професионална гледна точка. Има дори и опасения, че една Европейска прокуратура е стъпка в посока на „отнемане на национален суверенитет в полза на федералния”. Те обаче не съществуват в нашата страна. Аз съм убеден, че повече от 9 държави ще постигнат съгласие за „засилено сътрудничество” и че България ще е сред тях.

На трето място – по правомощията на прокуратурата.

Според чл. 86. пар. 2., „Европейската прокуратура е компетентна да извършва издирване, наказателно преследване и предаване на съдебните органи ... на извършителите и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза ...”. Нашето разбиране е, че тази компетентност не следва да бъде разширявана с други видове престъпления, като се мотивираме с трансграничния елемент в тях. За нас това е недопустимо, защото ще доведе до лишаване от съдържание на правомощията на националните прокуратури. На практика, създавайки прокуратура, която ще има правомощията да разследва всички престъпления, засягащи финансовите интереси на ЕС /и само тях!/, и то на цялата му територия /цитирам съобщението от 17.07.2013 г.: „Европейският съюз ще се счита за едно единствено правно пространство ...”, ние създаваме Европейска финансова прокуратура. Това ни разбиране обаче не изключва възможността при конкурираща се компетентност на прокуратурите на държавите-членки и на Европейската прокуратура, последната да има право на изземване на делата. Т. е. говорим за стриктно определена, но изключителна компетентност.

Допълнителен довод е и обстоятелството, че подобна специфична компетентност не е непозната за българското наказателно право. В България има три вида компетентност, разпростираща се в национален мащаб: на специализираните прокуратури и съдилища; на военните прокуратури и съдилища и за престъпления, извършени от лица с имунитет или от членове на Министерски съвет. Тези работещи модели ни дават основание да приемем, че в България може да бъде „надграден“ и да функционира горепосоченият модел.

На четвърто място – по начина на определяне на тези правомощия.

В един свой много убедителен документ колегите ни – германските Главни прокурори и Главният федерален прокурор бяха заявили, че „втората стъпка не трябва да предшества първата”. Казано по друг начин, създаването на Европейската финансова прокуратура като структура не е първата, а втората стъпка в посоката на защита на общия европейски бюджет. Първата е дефинирането на съставите на престъпленията, представляващи посегателства спрямо финансовите интереси на Европейския съюз, по еднакъв начин във всички държави-членки. По този начин компетентността ще е ясно определена и ще произтича от характера на самото престъпление. Затова нашето разбиране е, че съставите на престъпленията, за които ще бъде компетентна бъдещата Европейска прокуратура, трябва ясно да бъдат определени в самия регламент.

На пето място – по организацията и структурата на Европейската прокуратура.

Според предложенията на Комисията от 17.07.2013 г., предвижда се децентрализирана структура, съставена от европейски прокурор и от европейски делегирани прокурори в държавите-членки. Това предложение се подкрепя от българската прокуратура. „Двойната функция” или т. нар. „двойна шапка” на делегираните прокурори за нас е работещ модел. Те остават интегрирани в националните системи и в същото време работят под ръководството и координацията на Европейския прокурор. Това е гаранция за оперативност в работата и в същото време решение, което ще осигури максимални резултати при минимум разходи.

Считам, че следва да изразя становище и по още един въпрос – за начина на организация на ниво ЕС. Нашето разбиране е, че йерархичната структура е най-

подходящата, вместо т. нар. „колегиален модел” /ръководство на Европейската прокуратура от колегия, състояща се от представители на държавите-членки/. Казвам „най-подходящата”, защото става дума именно за прокуратура и изхождам от практическия ни опит за това, как трябва да се ръководи и функционира такава институция. Възможен баланс на евентуална стриктна йерархичност е институтът на заместниците на Европейския прокурор. Или, ако трябва да обобща позицията ни, то тя е в подкрепа на децентрализирана структура на Европейската прокуратура, с йерархична организация на ниво ЕС.

Без да съм изчерпал всички въпроси, които трябва да си поставим сега, позволете ми да ви запозная с някои от действията на Прокуратурата на Република България, свързани с обсъжданата тема:

- За периода 15 – 17.04.2013 г. в София се проведе конференция на заместник – главни прокурори от държави - членки на ЕС, относно бъдещото създаване на Европейска прокуратура. Конференцията предостави възможност за дискусия и обмен на професионални позиции, каквито провеждаме и сега;

- През октомври 2013 г. бе подписано Становище на главните прокурори на България, Италия, Португалия и Испания. То изразява общата ни стриктно професионална позиция по предложението от 17.07.2013 г. за създаване на Европейска прокуратура. Изложеното от мен по-горе е в съответствие с тази позиция. Документът е отворен за подпис от всички наши колеги – главни прокурори. Инициативата за това Становище принадлежи на г-н Едуардо Торес - Дулсе Лифанте, главен прокурор на Кралство Испания;

- По мое предложение, Висшият съдебен съвет на Република България взе отношение по обсъжданата сега тема. С решение от 12.12.2013 г. съветът изрази подкрепа на пакета от законодателни мерки, предложени от Европейската комисия на 17.07.2013 г., както и подкрепа и одобрение на действията на българската прокуратура в тази насока.

Това са, уважаеми колеги, основните въпроси и позиции, които изразявам пред вас в хода на дискусията ни. Уверен съм, че тя ще продължи и след тази конференция, както съм уверен, че най-ползотворна за бъдещата Европейската прокуратура е именно дискусията между практикуващи прокурори.

Благодаря за вниманието!

СОТИР ЦАЦАРОВ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ